

Sóc Trăng, ngày 11 tháng 3 năm 2019

HƯỚNG DẪN

Cách nhận biết bệnh Dịch tả heo Châu Phi và biện pháp phòng, chống dịch

1. Đặc điểm chung của bệnh Dịch tả heo Châu Phi

Bệnh Dịch tả heo Châu Phi (tên tiếng Anh là African swine fever - ASF) là bệnh truyền nhiễm nguy hiểm do vi rút gây ra. Bệnh có đặc điểm lây lan nhanh, gây bệnh ở mọi lứa tuổi và ở mọi loài heo (cả heo nhà và heo hoang dã). Bệnh gây thiệt hại nghiêm trọng với tỷ lệ chết cao lên đến 100%. Vi rút gây bệnh Dịch tả heo Châu Phi có sức đề kháng cao trong môi trường. Heo khỏi bệnh có khả năng mang vi rút trong thời gian dài, có thể là vật chủ mang trùng suốt đời, do vậy khó có thể loại trừ được bệnh nếu để xảy ra bệnh Dịch tả heo Châu Phi.

2. Quá trình truyền lây bệnh Dịch tả heo Châu Phi

Vi rút Dịch tả heo Châu Phi được tìm thấy trong máu, cơ quan, dịch bài tiết của heo bệnh. Vi rút lây nhiễm gây bệnh cho heo khỏe qua đường hô hấp và tiêu hóa thông qua sự tiếp xúc trực tiếp hoặc gián tiếp với các vật thể nhiễm vi rút như: heo bệnh, chuồng trại, phương tiện vận chuyển, dụng cụ, đồ dùng, quần áo nhiễm vi rút và ăn thức ăn thừa chứa thịt heo nhiễm bệnh hoặc các ký chủ trung gian.

3. Triệu chứng, bệnh tích của bệnh Dịch tả heo Châu Phi

3.1. Triệu chứng lâm sàng

- Heo khi mắc bệnh Dịch tả heo Châu Phi có nhiều biểu hiện triệu chứng khác nhau tùy thuộc vào độc lực của vi rút; thời gian ủ bệnh từ 3 -15 ngày, ở thể cấp tính thời gian ủ bệnh từ 3 - 4 ngày.

- **Thể quá cấp tính:** do vi rút có độc lực cao gây ra, heo chết nhanh, không biểu hiện triệu chứng lâm sàng hoặc heo nằm và sốt cao trước khi chết.

- **Thể cấp tính:** do vi rút có độc lực cao gây ra, heo sốt cao 40,5 - 42°C. Heo không ăn, lười vận động, ủ rũ, nằm chùng đống, heo thích nằm chỗ có bóng tối hoặc gần nước. Heo có biểu hiện đau vùng bụng, lưng cong, di chuyển bất thường, một số vùng da trắng chuyển sang màu đỏ, đặc biệt là ở vành tai, đuôi, cẳng chân, da phần dưới vùng ngực và bụng có thể có màu sẫm xanh tím hoặc nốt xuất huyết đinh ghim (như muỗi đốt). 1 - 2 ngày trước khi chết heo thường có triệu chứng thần kinh, di chuyển không vững, nhịp tim nhanh, thở gấp, khó thở hoặc có bọt lẫn máu ở mũi, viêm mắt, nôn mửa, tiêu chảy đôi khi lẫn máu hoặc có thể táo bón, phân cứng đóng viên có kích thước nhỏ, có chất nhầy và máu. Heo sẽ chết trong vòng 6 - 13 ngày hoặc có thể kéo dài đến 20 ngày. Heo mang thai có thể sảy thai ở mọi giai đoạn. Tỷ lệ chết cao lên tới 100%. Những heo khỏi bệnh sẽ là vật chủ mang vi rút Dịch tả heo Châu Phi trong suốt cuộc đời.

- **Thể á cấp tính:** do vi rút có độc tính trung bình gây ra, chủ yếu được tìm thấy ở Châu Âu, heo biểu hiện triệu chứng không nghiêm trọng. Heo sốt nhẹ hoặc sốt lúc tăng lúc giảm, giảm ăn, sụt cân, ủ rũ, viêm toàn bộ phổi nên khó

thở, ho có đờm, phổi có thể bội nhiễm vi khuẩn kể phát, viêm khớp, vận động khó khăn. Bệnh kéo dài 5 - 30 ngày, heo mang thai sẽ sảy thai, heo chết trong vòng 15 - 45 ngày, tỉ lệ chết khoảng 30 - 70 %.

- **Thể mãn tính:** do vi rút có độc tính trung bình hoặc thấp gây ra, chủ yếu được tìm thấy ở Angola và Châu Âu. Heo có nhiều triệu chứng khác nhau, chẳng hạn như giảm cân, sốt không ổn định, có triệu chứng hô hấp, hoại tử da, hoặc viêm loét da mãn tính, viêm khớp, viêm cơ tim, viêm phổi dính sườn, viêm các khớp khác nhau trong giai đoạn phát triển. Triệu chứng kéo dài 2 - 15 tháng, có tỷ lệ chết thấp, heo khỏi bệnh sẽ trở thành dạng mãn tính.

3.2. Bệnh tích

- **Thể cấp tính:** Xuất huyết nhiều ở các hạch lympho ở dạ dày, gan và thận. Thận có xuất huyết điểm, lách to có nhồi huyết. Da có màu tối và phù nề, da vùng bụng và chân có xuất huyết. Có nhiều nước xung quanh tim và trong xoang ngực hoặc xoang bụng, có các điểm xuất huyết trên nắp thanh quản, bàng quang và bề mặt các cơ quan bên trong; phù nề trong cấu trúc hạch lâm ba của đại tràng và phần tiếp giáp với túi mật, túi mật sung.

- **Thể mãn tính:** Có thể gặp xơ cứng phổi hoặc có các ổ hoại tử hạch, hạch phổi sung, viêm dính màng phổi.

4. Chẩn đoán bệnh Dịch tả heo Châu Phi (cách nhận biết)

Dựa vào triệu chứng, bệnh tích của heo ốm để nhận biết bệnh Dịch tả heo Châu Phi, tuy nhiên bệnh Dịch tả heo Châu Phi khó có thể phân biệt được với bệnh Dịch tả heo cổ điển nếu chỉ dựa vào các triệu chứng lâm sàng và bệnh tích. Vì vậy, trong mọi trường hợp, phải lấy mẫu xét nghiệm để xác định mầm bệnh.

5. Phòng, chống bệnh Dịch tả heo Châu Phi

Hiện nay chưa có vắc xin và thuốc điều trị đặc hiệu đối với bệnh Dịch tả heo Châu Phi, vì vậy giải pháp phòng bệnh là chính.

5.1. Chủ động Phòng bệnh: Thực hiện quy trình phòng bệnh tổng hợp, cụ thể như sau:

*** Về chuồng trại:**

- Chuồng trại phải cao ráo không để ngập nước; gia cố chuồng trại chắc chắn không để tốc mái hay sập, đổ do gió mạnh, bão; đảm bảo thông thoáng, ấm về mùa đông, mát về mùa hè.

- Nền chuồng, tường chuồng phải phẳng để dễ quét dọn, cọ rửa; không để đọng nước; trước cửa chuồng có hố sát trùng.

- Có khu vực riêng để nuôi nhốt cách ly động vật mới mua về trước khi nhập đàn hoặc con vật ốm để cách ly, theo dõi.

*** Về con giống:**

- Con giống nhập vào nuôi phải khoẻ mạnh, có nguồn gốc rõ ràng, xuất phát từ vùng an toàn dịch, được cơ quan thú y cấp giấy chứng nhận kiểm dịch.

- Khai báo với chính quyền địa phương như ấp, khóm và thú y để thực hiện quản lý đàn, tiêm phòng đầy đủ các loại vắc xin theo quy định.

*** Về chăm sóc, nuôi dưỡng:**

- Cho vật nuôi ăn, uống đầy đủ, đúng khẩu phần đảm bảo đủ chất.

- Không sử dụng thức ăn dư thừa của nhà hàng, bếp ăn cho heo ăn. Nếu sử dụng phải nấu chín kỹ và phải vệ sinh, sát trùng kỹ vật dụng chứa đựng thức ăn thừa.

- Thường xuyên bổ sung vitamin, chất điện giải, men tiêu hoá để nâng cao sức đề kháng cho đàn vật nuôi.

* Về vệ sinh, tiêu độc, khử trùng:

- Hàng ngày phải quét dọn chuồng nuôi, thu gom phân, rác để ủ, đốt hoặc chôn.

- Định kỳ tiêu độc khử trùng chuồng trại, nơi chăn thả, dụng cụ chăn nuôi bằng vôi bột và các loại hoá chất sát trùng như: Formol, Benkocid, Farmade,... Khi không có dịch thực hiện 1 lần/tuần theo hướng dẫn của nhà sản xuất.

- Sau mỗi đợt nuôi phải tiến hành tổng vệ sinh chuồng trại, rửa nền chuồng bằng nước sạch, để khô, sau đó phun thuốc sát trùng toàn bộ tường, trần, nền chuồng. Dùng nước vôi 10% quét nền và tường chuồng. Để trống chuồng ít nhất 2 - 3 tuần trước khi nhập nuôi lứa mới.

5.2. Chống dịch:

- Người chăn nuôi, người giết mổ, buôn bán vận chuyển heo, sản phẩm của heo phải thực hiện nguyên tắc **5 không**:

Không giấu dịch;

Không mua bán, vận chuyển heo bệnh, heo chết;

Không giết mổ, tiêu thụ heo bệnh, heo chết;

Không vứt heo chết ra môi trường;

Không sử dụng thức ăn dư thừa chưa qua xử lý nhiệt.

- Người chăn nuôi thường xuyên theo dõi quan sát đàn heo, khi thấy heo có biểu hiện triệu chứng lâm sàng và bệnh tích của bệnh Dịch tả heo Châu Phi như trên phải báo ngay cho thú y, chính quyền địa phương để kiểm tra, xác định bệnh và hướng dẫn biện pháp xử lý.

- Khi có kết quả xét nghiệm dương tính hoặc có kết luận của cơ quan chuyên môn thú y xác định heo mắc bệnh Dịch tả heo Châu Phi thì phải tổ chức tiêu hủy ngay theo đúng quy trình kỹ thuật có sự giám sát của thú y (*trong vòng 24 giờ kể từ khi có kết quả xét nghiệm*), không làm phát tán mầm bệnh ra môi trường.

- Trong thời gian chưa có dịch hoặc có dịch nỗ lực ra việc tổ chức phòng, chống dịch theo quy định.

- Lập 02 chốt kiểm dịch trên tuyến Quốc lộ, 01 chốt tuyến quản lộ phụng Hiệp tại ấp Mỹ Khánh A – Xã Long Hưng, huyện Mỹ Tú, 01 chốt tuyến Nam Sông Hậu tại TT An Lạc Thôn, huyện Kế Sách để ngăn chặn việc vận chuyển heo nhập vào từ các tỉnh phía Bắc cũng như Đông Nam Bộ, đồng thời phun thuốc sát trùng toàn bộ các phương tiện lưu thông qua chốt, cập nhật sổ sách và báo cáo hàng ngày cho BLĐ và phòng quản lý dịch bệnh.

- Căn cứ kế hoạch số 33/KH-UBND tỉnh ngày 28 tháng 02 năm 2019. Chủ động triển khai các biện pháp ngăn chặn bệnh Dịch tả heo Châu Phi trên địa bàn tỉnh Sóc Trăng. Chi cục chăn nuôi và thú y ra Quyết định số 09/QĐ-CCCNTY, ngày 06 tháng 3 năm 2019. Về việc thành lập Đội ứng phó nhanh để xử lý khi phát hiện dịch bệnh Dịch tả heo Châu Phi trên địa bàn tỉnh Sóc Trăng

- Thực hiện tốt công tác vệ sinh, khử trùng, tiêu độc: đối với hộ chăn nuôi, ấp, khóm vùng có nguy cơ cao, ổ dịch cũ phun hóa chất 1- 2 lần/tuần, xã có dịch 3 lần/tuần, thực hiện liên tục trong suốt thời gian có dịch; rải vôi bột trên các trục đường ra vào khu vực có dịch.

***

Lưu ý: Khi phát hiện heo ốm, chết bất thường hoặc nghi heo mắc bệnh Dịch tả heo Châu Phi cần thông báo ngay cho:

- Ông Quách Văn Tây - Chi cục trưởng, ĐT: 0913708736.
- Ông Lâm Minh Hoàng – P Chi cục trưởng, ĐT: 0908553550
- Ông Trần Tuấn Phong - Trưởng phòng Quản lý dịch bệnh, ĐT: 0907264767.
- Chung Thuận Đông – Trưởng trạm chẩn đoán xét nghiệm, ĐT: 0909652788

Nơi nhận:

- Sở Nông nghiệp và PTNT;
- Phòng NN&PTNT huyện, Phòng Kinh tế TX, TP;
- Trạm chăn nuôi thú y các huyện, TX, TP;
- Báo Sóc Trăng, Đài PTTH tỉnh;
- Website Sở Nông nghiệp và PTNT;
- Lưu VT, QLDB.

